

ความร่วมมือในการพัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่ที่สร้างความเข้มแข็งของชุมชน
ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเทศบาลตำบลแก้งคร้อ อำเภอแก้งคร้อ
จังหวัดชัยภูมิ

Development Cooperation Among Region, Locality, and Area to Strengthen
Community by Applying the Philosophy of Sufficiency Economy
in Kaeng Khro Sub-District Municipality, Kaeng Khro District, Chaiyaphum

อภิชาติ ดวงธิดา¹ ไพรัช บุญประกอบวงศ์ สิทธิเดช วงศ์ปรัชญา¹
Apichit Duangthisan¹ Pairat Bunprakopwong¹ Sittidet Wongprachya¹

Corresponding author's E-mail: apichit10@live.com

(Received: September 3, 2020; Revised: November 13, 2020; Accepted: November 29, 2020)

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องความร่วมมือในการพัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่ ที่สร้างความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา เทศบาลตำบลแก้งคร้อ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บริบทเทศบาลตำบลแก้งคร้อ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ต่อความร่วมมือในการพัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่ ที่สร้างความเข้มแข็งภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่อความร่วมมือในการพัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่ที่สร้างความเข้มแข็งภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) แนวทางการจัดการความร่วมมือในการพัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่ที่สร้างความเข้มแข็งภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า ในส่วนบริบทของเทศบาลตำบลแก้งคร้อ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ต่อความร่วมมือในการพัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่ที่สร้างความเข้มแข็งภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกิดจาก 1) การสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกมิติ 3) การเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชนท้องถิ่น 4) การจัดการเครือข่ายความรู้และการเรียนรู้ของชุมชนท้องถิ่น ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรค คือ 1) ขาดการสนับสนุนในด้านการถ่ายทอดความรู้และการจัดการความรู้ 2) ขาดการสนับสนุนในด้านระบบความสัมพันธ์และความเอื้ออาทร 3) ขาดการสนับสนุนในด้านระบบฐานข้อมูลข่าวสาร 4) ขาดจิตสำนึกเพื่อประโยชน์ส่วนรวม จิตสาธารณะ ส่วนแนวทางการพัฒนา คือ 1) แนวทางด้าน การปรับปรุงฟื้นฟูสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม 2) แนวทางด้าน การดำรงอยู่อย่างมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน 3) แนวทางด้าน การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง 4) การจัดตั้งศูนย์เครือข่ายแหล่งเรียนรู้ชุมชน

คำสำคัญ: ภูมิภาคท้องถิ่นพื้นที่ร่วมมือพัฒนา ความเข้มแข็งของชุมชน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

¹ Lecturers, Master of Political Science Program, Faculty of Law and Political Science, Northern College

Abstract

This research was conducted to study contexts of Kaeng Khro Subdistrict Municipality, Kaeng Khro District, Chaiyaphum, concerning with development cooperation among region, locality and area to strengthen the community by applying the philosophy of sufficiency economy, to investigate factors that can lead to problems or affecting obstacles, to find ways of management to strengthen the community. The research is a qualitative research. The research instruments were the study of documents, in-depth interview, focus group and participant observation.

The results found that the contexts of the community according to the development cooperation among region, local and area were derived from 1) The normal of Kaeng Khro Subdistrict Municipality, Kaeng Khro District, Chaiyaphom Province was building the collaborative networks for both public and private sectors, supporting communion, increasing the capabilities of the community association by a variety of supports, and administering the knowledge and learning management of the community; 2) For the factors that can lead to problems or obstacles affecting included were no supports in many parts for knowledge management, lack of public mind, the information system was not supported, and people did not get support in the system of association and public mind; 3) The ways of management were the rehabilitation environment, sustainable living, adaptation, and establishment of a learning center network.

Keywords: local regions areas of unity and development, community empowerment, philosophy of sufficiency economy

ความเป็นมาของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของโลกในปัจจุบัน ทำให้ประเทศไทยมีการพัฒนาตามแนวทางการพัฒนาแบบประเทศในแถบตะวันตกตามกระแสหลัก ส่งผลให้เกิดการละทิ้งภูมิปัญญาและเทคโนโลยีดั้งเดิม ละเลยการพัฒนาชุมชนชนบท เกิดความเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่องของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ทั้งในแง่ระบบคิด และวิถีชีวิตของชุมชน เป็นการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมมากเกินไป โดยลืมไปว่าประเทศไทยมีพื้นฐานเป็นประเทศเกษตรกรรม การผลิตในภาคอุตสาหกรรมจึงมีส่วนที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมลดลงอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดแรงงานจาก

ภาคเกษตรเคลื่อนย้ายสู่ภาคอุตสาหกรรม (ณรงค์เพชรประเสริฐ, 2550)

การพัฒนาทางเลือกจึงเริ่มก่อตัวขึ้นเพื่อรองรับผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจกระแสหลัก โดยเริ่มมีขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ซึ่งหนึ่งในแนวคิดการพัฒนานี้เป็นทางเลือกและทางรอดใหม่ของสังคมไทยก็คือ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่ส่งสมมานานท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้นสังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็น

สภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ขณะที่ประเทศไทยมีข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์เกือบทุกด้านและจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ภาครัฐได้น้อมนำแนวคิดการพัฒนาจากพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ไปกำหนดเป็นแนวนโยบายในการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจชุมชนตามวิถีชีวิตของชุมชนในแต่ละพื้นที่ โดยยึดหลักการดำเนินไปบนทางสายกลาง และการพัฒนาบุคคลบนฐานของความรู้และคุณธรรม โดยแนวทางที่พระราชทานไว้นี้ได้พิสูจน์แล้วว่าสามารถทำให้พลนิกรในบางพื้นที่ที่มีศักยภาพพร้อมดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงยั่งยืน แต่ในทางปฏิบัติผู้ที่เกี่ยวข้องจะเน้นการสั่งการจากเบื้องบนลงสู่เบื้องล่าง ประชาชนไม่มีโอกาสได้คิดหรือทำอะไรด้วยตนเอง แต่เป็นคำสั่งที่มาจากนโยบายของรัฐบาล โดยไม่ได้คำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของชุมชนและความแตกต่างของบริบทที่หลากหลายในแต่ละพื้นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้ามามีบทบาทในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมทุกมิติ ภาครัฐจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อเพิ่มขีดความสามารถชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านกระบวนการจัดการภาครัฐ กระบวนการการเรียนรู้การมีส่วนร่วม อันนำไปสู่ความเข้มแข็งและความสุขอย่างมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน (เสรี พงศ์พิศ, 2554)

เทศบาลตำบลแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ เป็นองค์การภาครัฐที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีความพร้อมที่จะร่วมมือเป็นหนึ่งในเครือข่ายความร่วมมือ

ภาครัฐในการพัฒนาสู่ความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้

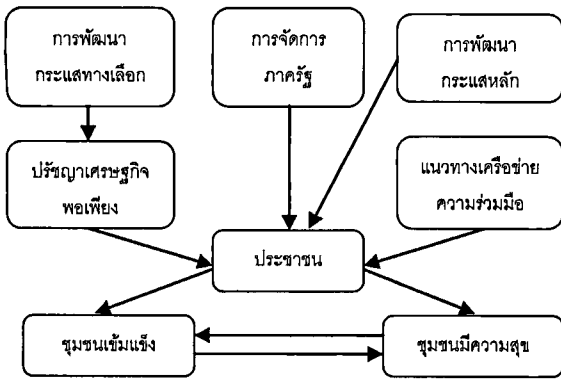
ดังนั้น ผู้วิจัยต้องการศึกษาบริบทของเทศบาลตำบลแก้งคร้อ ในสถานการณ์ปัจจุบัน ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรค และศึกษาแนวทางพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่สู่ความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสามารถนำผลการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการสร้างความเข้มแข็งให้เกิดแก่ชุมชน และทำให้ชุมชนมีความสุขอย่างยั่งยืนตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทของเทศบาลตำบลแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ต่อความร่วมมือในการพัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่สู่ความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่อความร่วมมือในการพัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่ความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเทศบาลตำบลแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่สู่ความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเทศบาลตำบลแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดในความร่วมมือในการพัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่สู่ความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา เทศบาลตำบลแก้งคร้อ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ โดยแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยเน้นการศึกษาที่เน้นสองแนวทางหลักคือการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary study) และการวิจัยภาคสนาม (Field research) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary study) เป็นการศึกษาผ่านการรวบรวมเอกสารและข้อมูลต่างๆ ทั้งในเชิงปฐมภูมิ (Primary source) และทุติยภูมิ (Secondary source) ที่เกี่ยวข้องต่อความร่วมมือในการพัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่สู่ความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการรวบรวมและประมวลผลเพื่อจัดทำเป็นรายงานการวิจัย

2. การศึกษาข้อมูลภาคสนาม (Field study) ดำเนินการศึกษาและค้นคว้าข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่โดยวิธีการต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์ ประธานหรือผู้ก่อตั้งกลุ่มในชุมชนพื้นที่ และส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในกลุ่มเป้าหมาย (Focus group) และการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมสมอง และรับฟังความคิดเห็นจากชุมชนท้องถิ่นพร้อมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือ

พัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่สู่ความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการศึกษาและค้นคว้าข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารและข้าราชการ ตัวแทนชาวบ้านที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการพัฒนาท้องถิ่น ตัวแทนชาวบ้านที่เกี่ยวข้องกับโครงการต่างๆ จำนวนทั้งสิ้น 20 คน โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 จำนวน 13 คน ประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการ ระดับคณะกรรมการ ระดับอำเภอ ระดับนักวิชาการ ระดับปราชญ์ชาวบ้าน กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวแทนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกับท้องถิ่น จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้านความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 4 กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณีในโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างความสุขให้ประชาชนในพื้นที่ จำนวน 3 คน โดยผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์ มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการวิจัย

ผลการวิจัย

1. บริบทของเทศบาลตำบลแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ตั้งอยู่ที่ทิศเหนือของจังหวัดชัยภูมิ บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 201 ซึ่งเป็นทางหลวงเชื่อมระหว่างจังหวัดชัยภูมิกับอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ห่างจากตัวจังหวัดชัยภูมิ ประมาณ 45 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 375 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 4.1 ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากร พ.ศ. 2562 เป็นชาย 4,162 หญิง 4,631 รวมทั้งสิ้น 8,793 ประกอบอาชีพในการทำไร่ ทำนาเป็นหลัก รองลงมาคือค้าขาย อุตสาหกรรมขนานกลางและอุตสาหกรรมในครัวเรือน (สำนักงานสถิติจังหวัดชัยภูมิ, 2563) ส่วนบริบทที่มีผลต่อความร่วมมือในการพัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่สู่ความเข้มแข็งของชุมชน

ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เทศบาลตำบล แก้งคร้อ ส่วนราชการอำเภอแก้งคร้อ กำนัน และ ผู้ใหญ่บ้าน ได้เข้าไปสร้างความเข้มแข็ง ดังนี้

1.1 สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือทุกภาค ส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน บริบทของชุมชนและการ ก่อกำเนิดชุมชน ได้แก่องค์กรชุมชนในรูปคณะกรรมการ หมู่บ้าน มีการมาอบรมให้ความรู้ เป็นพี่เลี้ยง ให้ทุนกับ องค์กรชุมชนบางส่วน หรือประสานงานในการขอทุน ให้กับชุมชน โดยมีผู้นำชุมชนและสมาชิกของชุมชนเป็น ผู้เรียนรู้ ส่งผลให้ชุมชนมีความตื่นตัว ศึกษาข้อมูลอย่าง เป็นระบบ และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่ความ เข้มแข็งของชุมชนอย่างมีส่วนร่วมแบบองค์รวม

1.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกมิติ ทั้งด้าน งบประมาณ ด้านองค์ความรู้ ด้านวิชาการ และด้าน บุคลากร โดยการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนใน การค้นหาปัญหาและความต้องการตลอดทั้งทุนของ ชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ร่วมกันจัดเวทีชุมชนอย่างมีส่วนร่วม กำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจของชุมชน จัดทำแผนแม่บทของชุมชน ส่งเสริมบทบาทของครอบครัวและชุมชนในการ จัดบริการสังคม สนับสนุนองค์กรเอกชนให้เข้ามามีส่วน ร่วมในการพัฒนา พัฒนาระบบการชุมชนเข้มแข็งให้ เกิดพลังของคนในชุมชน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมพัฒนา ร่วมแก้ไขปัญหา สามารถดำเนินชีวิตได้ อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการรวมตัวของ คนในชุมชนในการทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม

1.3 เพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ การสนับสนุนให้เกิดผู้นำที่มีคุณภาพ ชื่อสัตย์ สุจริต มีธรรมาภิบาล มีแนวคิดระเบิดจากข้างใน แก้ปัญหาที่จุดเล็กๆ ก่อน โดยทำตามลำดับขั้น ยึดหลัก ภูมิสังคม การสนับสนุนแหล่งทุนสำหรับการพัฒนา ชุมชน ส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจของ องค์กรชุมชน ส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน

ด้านสังคมคุณภาพชีวิต พัฒนาการรวมกลุ่มกิจกรรม ทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงพื้นที่ชนบทและเมือง ส่งเสริม การร่วมลงทุนระหว่างเครือข่ายองค์กรชุมชนกับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ ส่งเสริมให้เกิดวิสาหกิจชุมชน เศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจฐานราก เศรษฐกิจวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

1.4 การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของ ชุมชนท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการศึกษาดูงาน โดยการ สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และขยายเครือข่ายการ เรียนรู้ของประชาชนและชุมชนในชนบท และการ เสริมสร้างเครือข่ายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของ ท้องถิ่นและชุมชนในการเรียนรู้และการทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดระบบที่ดี มีความโปร่งใส ไร้ทุจริต ปรับตัวให้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงกระแสหลัก และรู้จักปรับตัว อย่างชาญฉลาด เลือกให้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์อย่าง เหมาะสมกับบริบทของชุมชน และคงไว้ซึ่งสิ่งดีๆ โดย การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ให้ เหมาะสมอย่างมีปัญญา กล่าวหาญ และเพียรทน โดย ทำให้เกิดการอยู่รอด พอเพียง และยั่งยืน

2. ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่อความ ร่วมมือในการพัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่สู แนวทางการสร้างเข้มแข็งภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ในเทศบาลตำบลแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

2.1 ขาดการสนับสนุนในด้านการจัดการ ความรู้และการถ่ายทอดความรู้ จากหน่วยงานที่มี ความรู้ความชำนาญโดยตรง เช่น มหาวิทยาลัยในพื้นที่ ต้องเข้ามาถ่ายทอดองค์ความรู้และบูรณาการกับชุมชน ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เพื่อค้นหาศักยภาพ ปัญหา และ ความต้องการของชุมชน ทั้งในด้านการประกอบอาชีพ การบริหารจัดการ ประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญา เทคโนโลยี การเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจ วัฒนธรรม วัฒนธรรมใหม่ การสร้างเครือข่ายทั้งภายใน และภายนอกชุมชน การบูรณาการระหว่างกองทุนและ

งบประมาณ การสร้างจิตสำนึกตระหนักรู้ จิตสาธารณะ และจิตอาสา การสร้างงานสร้างรายได้ในชุมชน การค้นหาศักยภาพและปัญหาที่แท้จริงชุมชน การสร้างภาวะผู้นำ การปรับใช้แนวทางศาสตร์พระราชาด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมตามบริบทของชุมชนในพื้นที่

2.2 ขาดการสนับสนุนในระบบความสัมพันธ์และความเอื้ออาทร ทั้งนี้เพราะในบริบทของพื้นที่ยังคงมีการแข่งขันทางการเมืองสูง และยังเป็นสังคมที่ยึดระบบอุปถัมภ์แบ่งสีและแบ่งพรรคแบ่งพวก ส่วนราชการทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ยังต้องบูรณาการความร่วมมือสนับสนุนและส่งเสริมความสัมพันธ์ภายในชุมชนในการพึ่งพา พึ่งพิงกัน ในชุมชน ความเอื้อเพื่อพ่อแม่ ความเอื้ออาทรกัน ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ระบบทางกายภาพและสิ่งมีชีวิต สิ่งที่มีอำนาจเหนือมนุษย์เหนือธรรมชาติ ความเชื่อและพิธีกรรม และระบบความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโลกภายนอก ในด้านการซื้อขาย การแลกเปลี่ยนสินค้า ผลผลิต การช่วยเหลือ ในรูปของเครือข่ายหรือการรวมกลุ่ม รวมถึงบุคคลหรือองค์กรที่มีบทบาทกับการพัฒนาชุมชน

2.3 ขาดการสนับสนุนในด้านระบบฐานข้อมูลข่าวสาร ภาครัฐต้องบูรณาการความร่วมมือกับคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน โดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยในพื้นที่ เข้ามาบูรณาการผ่านโครงการของรัฐจัดทำข้อมูลขนาดใหญ่ของชุมชน ในการจัดจัดเวทีประชาคมหาข้อมูลจากประวัติศาสตร์ ชุมชน ทุนของชุมชน ศักยภาพของชุมชน และจัดทำฐานข้อมูลชุมชน เป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ การวางแผน และการดำเนินกิจกรรมในชุมชน ที่มีการจัดเก็บและค้นหาอย่างเป็นระบบ จัดทำประวัติชุมชน แผนที่เดินดิน ผังเครือญาติ ปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทุนทางสังคม ทุนทางธรรมชาติ

ทุนทางภูมิปัญญาและศาสนา ทุนทางวัฒนธรรม และข้อมูลด้านแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายเรียนรู้เพื่อเป็นฐานข้อมูลของชุมชน ที่ชุมชนสามารถเข้าถึงได้และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาได้โดยตรงตามความต้องการของชุมชน

2.4 ขาดจิตสำนึกเพื่อประโยชน์ส่วนรวม จิตสาธารณะ ซึ่งประกอบไปด้วย การมีส่วนร่วม การยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ความเสียสละ การมีจิตอาสาและจิตสาธารณะ

3. แนวทางการจัดการความร่วมมือในการพัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่สูงแนวทางการสร้างเข้มแข็งภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเทศบาลตำบลแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ หน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น จะต้องร่วมมือกันบูรณาการโครงการต่างๆ ทั้งงบประมาณ บุคลากร ไปพร้อมๆ กัน และจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ โดยมหาวิทยาลัยในพื้นที่ต้องเข้ามาถ่ายทอดองค์ความรู้และบูรณาการกับชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

3.1 การปรับปรุงฟื้นฟูสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ด้วยการสร้างแนวร่วมการพัฒนา และการค้นหาศักยภาพและทุนชุมชน ทั้งทุนธรรมชาติ ทุนทรัพยากร และทุนทางวัฒนธรรม การบูรณาการแผน 4 แผน ให้เข้ากับแผนชุมชนและแผนพัฒนาท้องถิ่น การทำบัญชีครัวเรือน การฝึกวินัยการออม ศึกษาดูงานชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการสร้างความเข้มแข็งที่ยั่งยืน

3.2 แนวทางการดำรงอยู่อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนตระหนักรู้ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามการพัฒนากระแสหลัก โดยเลือกรับในสิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างชาญฉลาด และปฏิเสธในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน และปรับใช้แนวทางการพัฒนากระแส

ทางเลือกโดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ให้เหมาะสมตามบริบทของชุมชน โดยการสร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับชุมชน และการปลูกกระแสให้ชุมชนมีความรักและหวงแหนชุมชน สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน นำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ให้ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลง โดยยึดหลักพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน และต้องมีความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรม และน้อมนำแนวคิดศาสตร์พระราชามาปรับใช้ โดยเน้น การเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา สร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ จัดทำแผน 4 แผน ใช้หลักปัญญา กล่าวหาญ เพียรทน รอด พอเพียง และยั่งยืน ร่วมพัฒนาและปรับใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงไปพร้อมๆ กัน ใช้ชีวิตอย่างมีแบบแผน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สร้างเสริมให้เกิดสุขภาพดี

3.3 การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง คือปรับแนวคิดของภาครัฐจากผู้สั่งการเป็นผู้สนับสนุน และเสริมสร้างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ การสร้างเครือข่ายภาคีความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอก โดยการจัดระบบบริหารจัดการที่ดี มีการเฝ้าระวัง ในการจัดการปัญหาอุปสรรคอย่างมีส่วนร่วม กำหนดมาตรการทางสังคมของชุมชนเพื่อเป็นข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และมีการเรียนรู้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง การปรับตัวให้รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามการพัฒนากระแสหลัก โดยไม่ปฏิเสธเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์กับชุมชน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้กับชุมชนอย่างเหมาะสม

3.4 การสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ชุมชน เป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลข่าวสารความรู้ของชุมชนที่จะนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชนในชุมชน เป็นแหล่งเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยม และ

เอกลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งเป็นแหล่งบริการชุมชนด้านต่างๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ และมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง เช่น การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้ ของชุมชน โดยเน้นการกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน เป็นศูนย์ฯ ของประชาชน ที่ดำเนินการโดยประชาชน และเพื่อประชาชน ที่จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทุกด้าน ดังที่ได้สรุปตามประเด็นกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์หลักการและแนวคิดรวมทั้งผลการวิจัย โดยมีบทสรุป ดังนี้

1. บริบทของเทศบาลตำบลแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ต่อการจัดการความร่วมมือในการพัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่สูงความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา เทศบาลตำบลแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ในปัจจุบัน มีดังนี้ คือ

1.1 สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน บริบทของชุมชนเกิดจากการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือไตรภาคีเครือข่ายได้แก่องค์กรชุมชนในรูปคณะกรรมการหมู่บ้าน องค์กรภาครัฐในรูปคณะกรรมการสภาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีผู้นำชุมชนและสมาชิกของชุมชนเป็นผู้เรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องการกระจายอำนาจของท้องถิ่นตามแนวทางการจัดการภาครัฐ ให้ท้องถิ่นร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัด

การศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของสาวิณี รอดสิน (2554) ศึกษาชุมชนเข้มแข็ง พบว่า การกำเนิดชุมชนเข้มแข็งเกิดจากการเข้ามาทำงานวิจัย ประกอบกับการศึกษาดูงานการจัดการชุมชนจากภายนอก รวมไปถึงคณะกรรมการชุมชนได้รับการอบรมให้ความรู้และคำแนะนำ จึงทำให้เกิดแนวคิดที่จะพัฒนาชุมชน

1.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกมิติ โดยการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการค้นหาปัญหาและความต้องการตลอดทั้งทุนของชุมชนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ร่วมกันจัดเวทีชุมชนอย่างมีส่วนร่วม กำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของชุมชน จัดทำแผนแม่บทของชุมชน สนับสนุนองค์กรเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา สอดคล้องกับแนวคิดของ เสาวภา สุขประเสริฐ (2562) พบว่า โครงการที่ชุมชนร่วมกันนำเสนอได้แก่โครงการเสริมสร้างสุขภาวะชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงถือเป็นการมีส่วนร่วมทุกมิติ

1.3 เพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ การสนับสนุนให้เกิดผู้นำที่มีคุณภาพ ชื่อสัตย์ สุจริต มีธรรมาภิบาล การสนับสนุนแหล่งเงินทุนสำหรับการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจขององค์กรชุมชน ด้านสังคมคุณภาพชีวิต สอดคล้องกับแนวคิดของ โกวิท วัฒนงาม (2553) ที่ว่าชุมชนเข้มแข็งต้องมีจิตสำนึกการพึ่งตนเอง รักษาเอื้ออาทรต่อกัน และมีความรู้รักท้องถิ่น ชุมชนมีอิสระในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบ สอดคล้องกับแนวคิดของเสาวภา สุขประเสริฐ (2562) พบว่า โครงการที่ชุมชนร่วมกันนำเสนอได้แก่โครงการเสริมสร้างสุขภาวะชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการเพิ่มศักยภาพให้เกิดกับชุมชน

1.4 การจัดการความรู้และการถ่ายทอดความรู้ โดยการเรียนรู้ของคนในชุมชนท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการศึกษาดูงาน โดยการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และขยายเครือข่ายการเรียนรู้ของประชาชนและชุมชนในชนบท และการเสริมสร้างเครือข่ายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของท้องถิ่นและชุมชนในการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันให้เกิดระบบที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญารัตน์ กิ่งก้า (2555) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การสนับสนุนช่วยเหลือจากภาครัฐ ขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย มีปัญหาหนี้สิน และขาดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้หรือนวัตกรรมใหม่

2. ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่อความร่วมมือในการพัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่สูง ความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเทศบาลตำบลแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

2.1 ขาดการสนับสนุนในด้านการจัดการความรู้และการถ่ายทอดความรู้ คือการขาดการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดเศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจวัฒนธรรม การสร้างนวัตกรรมใหม่ การสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน การบูรณาการระหว่งกองทุนและงบประมาณ สอดคล้องกับแนวคิดของเสน่ห์ จามริก (2527) ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด ซึ่งไม่ใช่การกำหนดจากภายนอกแล้วให้ประชาชนเข้าร่วม แต่ต้องเป็นเรื่องที่ประชาชนคิดเอง

2.2 ขาดการสนับสนุนในระบบความสัมพันธ์และความเอื้ออาทร ซึ่งประกอบด้วยการพึ่งพา พึ่งพิงกัน ในชุมชน ความเอื้อเพื่อเอื้อแผ่ ความเอื้ออาทรกัน ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และระบบความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโลกภายนอก ในด้าน

การซื้อขาย การแลกเปลี่ยนสินค้า ผลผลิต การช่วยเหลือ
ในรูปของเครือข่ายหรือการรวมกลุ่ม รวมถึงบุคคลหรือ
องค์กรที่มีบทบาทกับการพัฒนาชุมชน กัญญารัตน์
กิ่งก้า (2555) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ
ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง ได้แก่ การสนับสนุนช่วยเหลือจากภาครัฐ ขาด
ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดทำบัญชีรายรับ-
รายจ่าย มีปัญหาหนี้สิน และขาดความกระตือรือร้นใน
การแสวงหาความรู้หรือนวัตกรรมใหม่

2.3 ขาดการสนับสนุนในด้านระบบ
ฐานข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ
การวางแผน และการดำเนินกิจกรรมในชุมชน ที่มีการ
จัดเก็บและค้นหาอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นฐานข้อมูล
ของชุมชน ที่ชุมชนสามารถเข้าถึงได้และใช้ประโยชน์
ในการพัฒนาได้โดยตรงตามความต้องการของชุมชน
สอดคล้องกับแนวคิดของวิทยา จันทรแดง (2555)
พบว่า นโยบายเรื่องการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีการดำเนินการ
ในด้านการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริม
การมีส่วนร่วม การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคน
ในชุมชน และชุมชนมีการประยุกต์ใช้ในการบริหาร
จัดการชุมชน การประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากร
ในชุมชน และการพัฒนาองค์กรในชุมชน และรูปแบบ
ใหม่ที่ค้นพบคือ การบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งแบบ
บูรณาการตามแนวทางศาสตร์พระราชาด้านปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง

2.4 ขาดจิตสำนึกประโยชน์ส่วนรวม
จิตสาธารณะ ซึ่งประกอบไปด้วย การมีส่วนร่วม การ
ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ความเสียสละ การมี
จิตอาสาและจิตสาธารณะ สอดคล้องกับแนวคิดของ
เสนห์ จามริก (2527) การมีส่วนร่วมของประชาชน
หมายถึง การให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา เป็นผู้นำ
ทุกอย่าง ซึ่งไม่ใช่การกำหนดจากภายนอกแล้วให้

ประชาชนเข้าร่วม แต่ต้องเป็นเรื่องที่ประชาชนคิดเอง
และดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมทุกมิติ

3. แนวทางการจัดการความร่วมมือในการ
พัฒนาของภูมิภาค ท้องถิ่น และพื้นที่สู่ความเข้มแข็ง
ของชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเทศบาล
ตำบลแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

3.1 การปรับปรุงฟื้นฟูสภาพแวดล้อมให้
เหมาะสม ด้วยการสร้างแนวร่วมการพัฒนา และการ
ค้นหาศักยภาพและทุนชุมชน ทั้งทุนธรรมชาติ
ทุนทรัพยากร และทุนทางวัฒนธรรม การบูรณาการแผน
4 แผน ให้เข้ากับแผนชุมชนและแผนพัฒนาท้องถิ่น
การทำบัญชีครัวเรือน การฝึกวินัยการออม สอดคล้อง
กับแนวคิดของ เสนห์ จามริก (2527) การมีส่วนร่วมของ
ประชาชน หมายถึง การให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา
เป็นผู้นำทุกอย่าง ซึ่งไม่ใช่การกำหนดจากภายนอกแล้ว
ให้ประชาชนเข้าร่วม แต่ต้องเป็นเรื่องที่ประชาชนคิดเอง
และดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมทุกมิติ

3.2 แนวทางการดำรงอยู่อย่างมั่นคง มั่งคั่ง
และยั่งยืน ปรับใช้แนวทางการพัฒนากระแสทางเลือก
โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ให้เหมาะสม
ตามบริบทของชุมชน โดยการสร้างความเป็นปึกแผ่น
ให้กับชุมชน และการปลูกกระแสให้ชุมชนมีความรักและ
หวงแหนชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของ เสรี พงศ์พิศ
(2552) ที่เสนอแนวทางสู่การสร้างชุมชนพอเพียงให้เกิด
ความเข้มแข็งของชุมชนไว้ คือ ชุมชนพอประมาณ
ชุมชนมีเหตุผล ชุมชนมีภูมิคุ้มกันดี

3.3 การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
คือปรับแนวคิดของภาครัฐจากผู้สั่งการเป็นผู้สนับสนุน
และเสริมสร้างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่
การสร้างเครือข่ายภาคีความร่วมมือจากทุกภาคส่วน
ทั้งภายในและภายนอกเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งและ
มีความสุขอย่าง โดยการจัดระบบบริหารจัดการที่ดี
มีการเฝ้าระวังในการจัดการปัญหาอุปสรรคอย่างมีส่วนร่วม

กำหนดมาตรการทางสังคมของชุมชนเพื่อเป็นข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และมีการเรียนรู้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของโกวิท พวงงาม (2553) ที่กล่าวว่าเรื่องชุมชนเข้มแข็งต้องมีเป้าหมายร่วมกันให้ความสำคัญกับประโยชน์สาธารณะและของสมาชิก มีจิตสำนึกการพึ่งตนเอง รักษาเอื้ออาทรต่อกัน และมีความรู้รักท้องถิ่น ชุมชนมีอิสระในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบ

3.4 การสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลข่าวสารความรู้ของชุมชนที่จะนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชนในชุมชนเป็นแหล่งเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของเสรี พงศ์พิศ (2552) ที่เสนอแนวทางสู่การสร้างชุมชนพอเพียงให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนไว้ คือ ชุมชนพอประมาณ ชุมชนมีเหตุผล ชุมชนมีภูมิคุ้มกันดี

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบบริบทของชุมชนในสถานการณ์ปัจจุบัน ที่ภาครัฐได้เข้าไปบูรณาการกับภาคเอกชน โดยองค์การธุรกิจเอกชนได้รับซื้อสินค้า การเกษตรของชุมชน มีการจ้างงานในชุมชน สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปปรับใช้อย่างมีส่วนร่วมแบบบูรณาการให้เกิดแนวทางพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยเสนอให้งานวิจัยชิ้นนี้ควรถูกนำไปเผยแพร่ไปยังชุมชนท้องถิ่นอื่นให้ได้รับรู้และนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป โดยอาจจัดทำในรูปแบบเอกสารคู่มือ

การจัดอบรม ประชุม สัมมนาเพื่อสร้างความเข้าใจและแสวงหาแนวทางไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านศูนย์เรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงตามบริบทของชุมชนแต่ละพื้นที่

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาการจัดการเรื่องความร่วมมือของภูมิภาค ท้องถิ่นและพื้นที่ เชิงบูรณาการกับหน่วยงานขององค์กรอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ในการพัฒนาสู่แนวทางการสร้างเข้มแข็งภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ทั้งการพัฒนาระยะหลักและกระแสด้านเลือก เพื่อนำมาปรับใช้ตามความเหมาะสมตามบริบทของแต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- กัญญารัตน์ กิ่งก่า. (2555). *ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านม่อนหินแก้ว ตำบลวังพร้าว อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- โกวิท พวงงาม. (2553). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2550). *ธุรกิจชุมชนเส้นทางที่เป็นไปได้*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็กเปอร์เน็ท จำกัด.
- วิชา จันแดง. (2555). *การพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.

- สาวิณี รอดสิน. (2554). ชุมชนเข้มแข็ง: กรณีศึกษา บ้านปางจำปี ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่ฮอด จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย ศิลปากร, นครปฐม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ. (2560). ร่างยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี. สืบค้นจาก www.nesdb.go.th.
- สำนักงานสถิติจังหวัดชัยภูมิ. (2563). แผนพัฒนาสถิติ ระดับพื้นที่ จังหวัดชัยภูมิ ฉบับที่ 2 (2561-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาสังคมและ คุณภาพชีวิตให้มีความมั่นคงมหัศจรรย์ เศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นจาก <http://chaiyaphum.nso.go.th/images/StatPlanV2/2561-2564/sum.pdf>:7
- เสน่ห์ จามริก. (2527). นโยบายกลวิธีการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัย มหิดล.
- เสรี พงศ์พิศ. (2552). วิถีสู่ชุมชนพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พลังปัญญา.
- เสรี พงศ์พิศ. (2554). เศรษฐกิจพอเพียง เกิดได้ถ้าใจ ปราณณา. กรุงเทพฯ: เทียนวรรณ.
- เสาวภา สุขประเสริฐ. (2562). โครงการเสริมสร้างสุข ภาวะชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงตามความต้องการของชุมชนใน องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก จังหวัด เลย. วารสารการวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 14(48): 89-100.